DOMSTOLENS DOM
den 22 april 1997 *

I mål C-310/95,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Tariefcommissie (Nederländerna), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Road Air BV

och

Inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen,

angående tolkningen av bestämmelserna i den fjärde delen i EEG-fördraget samt av giltigheten och tolkningen av rådets beslut 86/283/EEG av den 30 juni 1986 om associering av de utomeuropeiska länderna och territorierna med Europeiska ekonomiska gemenskapen (EGT L 175, s. 1, nedan kallat det femte beslutet), och rådets beslut 91/110/EEG av den 27 februari 1991 om förlängning av beslut 86/283/EEG (EGT L 58, s. 27; vid översättningen fanns ingen svensk version av besluten att tillgå),

meddelar

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden G.C. Rodríguez Iglesias, avdelningsordförandena G.F. Mancini, J.C. Moitinho de Almeida, J.L. Murray och L. Sevón samt domarna C.N. Kakouris, P.J.G. Kapteyn, C. Gulmann, D.A.O. Edward (referent), J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann, H. Ragnemalm, M. Wathelet och R. Schintgen,

* Rättegångsspråk: nederländska.

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören H.A. Rühl,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Road Air BV, sökande i målet vid den nationella domstolen, genom advokaterna P. V. F. Bos och M. M. Slotboom, Rotterdam,

— Nederländernas regering, genom den juridiske rådgivaren J. G. Lammers, vid utrikesministeriet, i egenskap av ombud,

— Frankrikes regering, genom C. de Salins, sous-directeur vid utrikesministeriets rättsavdelning, och A. de Bourgoing, chargé de mission, vid samma avdelning, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska unionens råd, genom J. Huber och G. Houttuin, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom chefsjuristen H. van Lier, i egenskap av ombud, och advokaten J. Stuyck, Bryssel,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 26 november 1996 av: Road Air BV, företrätt av P. V. F. Bos och M. M. Slotboom, Nederländernas regering, företrädd av biträdande juridiske rådgivaren M. A. Fierstra, vid utrikesministeriet, i egenskap av ombud, rådet, företrätt av J. Huber och G. Houttuin, samt kommissionen, företrädd av H. van Lier och J. Stuyck,

och efter att den 14 januari 1997 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Tariefcommissie har genom beslut av den 21 september 1995, som inkom till domstolen den 29 september samma år, begärt att domstolen enligt artikel 177 i EG-fördraget skall meddela ett förhandsavgörande avseende en fråga om tolkningen av bestämmelserna i den fjärde delen i EEG-fördraget, numera betecknat EG-fördraget, om associering av utomeuropeiska länder och territorier (nedan kallade ULT) med gemenskapen, samt giltigheten och tolkningen av rådets beslut 86/283/EEG av den 30 juni 1986 om associering av de utomeuropeiska länderna och territorierna med Europeiska ekonomiska gemenskapen (EGT L 175, s. 1, nedan kallat det femte beslutet) och rådets beslut 91/110/EEG av den 27 februari 1991, genom vilket beslut 86/283/EEG förlängdes (EGT L 58, s. 27).

2 Frågan har uppkommit i en tvist i vilken talan har väckts av bolaget Road Air mot ett beslut av Inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen te Hoofddorp, i vilket detta bolag åläggs att erlägga tull uppgående till 54,40 HFL för import från Nederländska Antillerna av 7 kg kaffepulver med ursprung i Colombia.

3 I artikel 227 i EEG-fördraget anges fördragets territoriella tillämpningsområde. Genom punkt 3 utsträcks det till de ULT som anges i bilaga IV och vidare klargörs att dessa länder och territorier "omfattas av den särskilda associeringsordning som fastställts i fjärde delen i detta fördrag".

4 Fjärde delen i fördraget bär titeln Associering av utomeuropeiska länder och territorier.

5 Enligt ordalydelsen av artikel 131 första stycket i EEG-fördraget är "[m]edlemsstaterna ... ense om att med gemenskapen associera de utomeuropeiska länder och territorier som upprätthåller särskilda förbindelser med Belgien, Danmark, Frankrike, Italien, Nederländerna och Storbritannien". Enligt samma artikel finns dessa länder förtecknade i bilaga IV till fördraget.

6 Ursprungligen fanns inte de Nederländska Antillerna med i denna förteckning. De fördes, i enlighet med artikel 227.3 i fördraget, in i denna genom konvention 64/533/EEG av den 13 november 1962 om ändring av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen för att den särskilda associeringsordning som har fastställts i den fjärde delen i det fördraget skall bli tillämplig på Nederländska Antillerna (EGT 150, 1964, s. 2414), vilken trädde i kraft den 1 oktober 1964.

7 I artikel 132 i fördraget föreskrivs följande:

"Associeringen skall ha följande mål:

1. Medlemsstaterna skall i handeln med dessa länder och territorier tillämpa samma regler som de enligt detta fördrag tillämpar inbördes.

..."

8 I artikel 133 görs följande tillägg:

"1. Tullar vid import till medlemsstaterna av varor med ursprung i dessa länder och territorier skall fullständigt avvecklas, vilket skall ske i takt med att tullarna gradvis avvecklas mellan medlemsstaterna enligt bestämmelserna i detta fördrag.

2. I varje land och territorium skall tullar vid import från medlemsstaterna och från de övriga länderna och territorierna gradvis avvecklas enligt bestämmelserna i artiklarna 12—15 och 17."

9 I artikel 134 i fördraget föreskrivs följande:

"Om tullnivån för varor från tredje land vid import till ett land eller territorium vid tillämpning av bestämmelserna i artikel 133.1 kan orsaka omläggning i handeln till nackdel för en medlemsstat, får denna begära att kommissionen föreslår övriga medlemsstater nödvändiga motåtgärder."

10 Slutligen föreskrivs följande i artikel 136 i fördraget:

"För en första period av fem år efter det att detta fördrag har trätt i kraft skall de närmare riktlinjerna för och förfarandet vid dessa länders och territoriers associering med gemenskapen fastställas i en genomförandekonvention som fogats till detta fördrag.

Före utgången av genomförandekonventionens giltighetstid skall rådet med utgångspunkt i de resultat som uppnåtts och på grundval av principerna i fördraget enhälligt besluta om de bestämmelser som skall gälla för en ny period."

11 På grundval av artikel 136 andra stycket i fördraget fattade rådet den 25 februari 1964 beslut 64/349/EEG om associering av de utomeuropeiska länderna och territorierna med Europeiska ekonomiska gemenskapen (EGT 93, 1964, s. 1472; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå). Dess syfte var att från och med den 1 juni 1964, den dag som det interna avtalet om finansiering och förvaltning av stöd från gemenskapen, undertecknat i Yaoundé den 20 juli 1963, trädde i kraft, ersätta den genomförandekonvention om associering av utomeuropeiska länder och territorier med gemenskapen som hade fogats till fördraget och som hade ingåtts för en tid om fem år.

12 Därefter antog rådet besluten 70/549/EEG av den 29 september 1970 (EGT L 282, s. 83), 76/568/EEG av den 29 juni 1976 (EGT L 176, s. 8) och 80/1186/EEG av den 16 december 1980 (EGT L 361, s. 1) om associering av de utomeuropeiska länderna och territorierna med Europeiska ekonomiska gemenskapen [vid översättningen fanns ingen svensk version av dessa beslut att tillgå].

13 Den 30 juni 1986 antog rådet slutligen det femte beslutet, vilket enligt artikel 1 var tillämpligt till och med den 28 februari 1990. Det förlängdes emellertid till den 30 juni 1991 genom artikel 1 i beslut 91/110.

14 I artikel 70.1 i det femte beslutet föreskrivs följande:

"1. Varor med ursprung i länderna och territorierna skall importeras till gemenskapen utan tullar eller avgifter med motsvarande verkan."

15 "Varor med ursprung i länderna och territorierna" definieras i artikel 1.1 b i bilaga II till det femte beslutet enligt följande:

"1) varor som helt har framställts i ett eller flera länder eller territorier,

2) varor som har framställts i ett eller flera länder eller territorier och i vilka det vid framställningen inkluderas andra varor än de som helt har framställts i länderna eller territorierna under förutsättning att dessa varor har behandlats eller bearbetats i tillräcklig grad enligt artikel 3."

16 Den 25 juli 1991 antog rådet beslut 91/482/EEG om associering av de utomeuropeiska länderna och territorierna med Europeiska ekonomiska gemenskapen (EGT L 263, s. 1, nedan kallat det sjätte beslutet), vilket trädde i kraft den 20 september 1991. Enligt artikel 240.1 gäller beslutet under en period av 10 år från den 1 mars 1990.

17 I artikel 101 i det beslutet föreskrivs följande:

"1. Varor med ursprung i ULT skall importeras till gemenskapen utan tullar eller avgifter med motsvarande verkan.

2. Varor som inte har sitt ursprung i ULT men som omsätts fritt i ett ULT och återexporteras som sådana till gemenskapen skall accepteras för import till gemenskapen utan tullar, och utan skatter med motsvarande verkan, förutsatt

— att det i det berörda ULT har betalats tull, eller skatt med motsvarande verkan, på minst samma nivå som de tullar vilka gäller i gemenskapen för import av samma produkter med ursprung i tredjeländer, berättigade till tillämpning av klausulen om mest gynnad nation,

— att produkterna inte har helt eller delvis varit föremål för undantagande från eller återbetalning av tullar eller skatter med motsvarande verkan, och

— att produkterna åtföljs av exportcertifikat.

..."

18 Den 24 juni 1991 lämnade Road Air uppgifter till de nederländska tullmyndigheterna om import av 7 kg extrakt av kaffepulver med ursprung i Colombia, men som hade omsatts fritt i Nederländska Antillerna, för förtullning.

19 Den 25 juni 1991 klassificerades varan enligt undernumret 2101 10 11 i den gemensamma tulltaxan, enligt vilket det för dessa varor gäller en tull uppgående till 18 procent av det förtullade värdet. Beloppet uppgick således till 54,40 HFL.

20 Road Air ifrågasatte denna pålaga och angav som skäl att enligt artikel 132.1 i fördraget får medlemsstaterna inte uppbära tull för varor med ursprung i ett tredje land, vilka på ett korrekt sätt har övergått till fri omsättning i ett ULT.

21 Inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen te Hoofddorp avslog detta klagomål, eftersom den ansåg att de varor som drar fördel av att tullarna avskaffas uteslutande är de som uppfyller kraven avseende ursprung.

22 Eftersom Tariefcommissie har ansett att den för att avgöra tvisten behöver en tolkning av den fjärde delen i fördraget, har den vilandeförklarat målet och ställt följande fråga till domstolen för att få ett förhandsavgörande:

"Skall den fjärde delen i EEG-fördraget, i synnerhet artiklarna 132.1, 133.1 och 134, tolkas på det sättet att den 25 juni 1991 ingen tull kunde uppbäras vid import till gemenskapen av varor som omsattes fritt i ett land som ingår i de utomeuropeiska länderna och territorierna, vare sig varorna har sitt ursprung i de utomeuropeiska länderna och territorierna eller i tredje land med avvikelse från rådets beslut nr 86/283/EEG och nr 91/110/EEG?"

23 För att kunna ge ett användbart svar till den nationella domstolen måste det för det första redas ut om rådets förordning (EEG) nr 3835/90 av den 20 december 1990 om ändring av förordningarna nr 3831/90/EEG, nr 3832/90/EEG och nr 3833/90/EEG vad gäller det system med allmänna förmånstullar som tillämpas på vissa varor med ursprung i Bolivia, Colombia, Ecuador och Peru (EGT L 370, s. 126; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå) är tillämplig på extrakt av kaffe med ursprung i Colombia, för det andra måste artikel 133.1 i fördraget undersökas, för det tredje artikel 136 i fördraget, och slutligen måste det undersökas om rådets femte och sjätte beslut är tillämpliga.

Frågan om huruvida förordning nr 3835/90 är tillämplig

24 I sitt skriftliga yttrande har den franska regeringen hävdat att tvisten vid den nationella domstolen omfattas av förordning nr 3835/90.

25 I artikel 3 första stycket i den förordningen föreskrivs att det inte skall tas ut någon som helst tull enligt den gemensamma tulltaxan mellan den 1 januari och den 31 december 1991 på varor med ursprung i någon av de fyra berörda staterna, vilka finns angivna i bilagan till förordningen.

26 I denna bilaga finns olika livsmedelsberedningar som hade klassificerats i kapitel 21 i dess äldre lydelse i den Kombinerade nomenklaturen, med undantag för de sockerlösningar som omfattas av undernumren 2106 90 30, 2106 90 51, 2106 90 55 och 2106 90 59.

27 Av detta följer att enligt denna förordning kunde ingen tull uppbäras den 25 juni 1991 på importen av kaffepulver med ursprung i Colombia till Nederländerna.

28 Det ankommer på den nationella domstolen att inom ramen för de nationella rättegångsreglerna undersöka om tvisten vid denna kan avgöras med tillämpning av förordning nr 3835/90.

Tolkningen av artikel 133.1 i fördraget

29 Road Air anser att artikel 133.1 i fördraget inte enbart rör produkter med ursprung i ULT utan att den också avser produkter från tredje land vilka omsätts fritt där.

30 Road Air stödjer sig för det första på artikel 132.1 i fördraget, enligt vilken medlemsstaterna är skyldiga att i handeln med ULT tillämpa samma regler som de enligt fördraget tillämpar inbördes. Road Air har vidare hänvisat till den tyska

versionen av artikel 133.1 i fördraget, i vilken orden "Waren aus den Ländern und Hoheitsgebieten..." (varor från ULT) används, och slutligen har det hänvisat till systematiken i artikel 134, som enligt detta bolag skulle förlora all mening om endast produkter med ursprung i ULT kunde förmånsbehandlas i medlemsstaterna.

31 I detta avseende skall det påpekas att det i den nederländska, den engelska, den danska, den irländska, den grekiska, den spanska, den finska och den svenska versionen används ord som uttryckligen hänvisar till "produkter" eller till "varor": "goederen van oorsprong uit...", "goods originating in...", "varer med oprindelse i...", "earraí de thionscnamh na...", "των καταγομένων εμπορευμάτων από...", "mercancías originarias de...", "peräisin... tavaroiden...", "varor med ursprung i...". Det följer att enligt dessa versioner kan artikel 133.1 endast tillämpas på produkter med ursprung i ett ULT.

32 I andra språkversioner (den franska, den italienska och den portugisiska versionen) används vagare uttryck: "importations originaires des...", "importazioni originarie dei...", "importações originárias dos...". Dessa versioner kan uppenbarligen ges en tolkning som är förenlig med den föregående tolkningen. Slutligen, i den tyska versionen "Waren aus..." används "varor", liksom de språkversioner som har nämnts i stycket ovan, dock utan att det används ord som direkt uttrycker idén om ursprung. Även om den versionen skulle kunna innebära en tvetydighet i detta avseende, skall den ges en tolkning som är förenlig med de andra språkversionerna.

33 Det är för övrigt på grundval av denna tolkning som rådet, i de sex beslut som den fattade i enlighet med artikel 136 i fördraget, endast undantog produkter med ursprung i ULT från tull och avgifter med motsvarande verkan. På samma sätt har det till konvention 64/553, genom vilken den särskilda associeringsordningen för ULT gjordes tillämplig på Nederländska Antillerna, fogats protokoll 64/534/EEG om import till Europeiska ekonomiska gemenskapen av oljeprodukter som har

raffinerats i Nederländska Antillerna (EGT 150, 1964, s. 2416), enligt vilket den särskilda ordning som föreskrivs för dessa produkter alltjämt skiljer sig från den ordning som är tillämplig på samma produkter med ursprung i tredje land.

34 Det skall slutligen understrykas att den tolkning som Road Air förordar skulle göra det nödvändigt att tillerkänna ULT en ordning som motsvarar den ordning som medlemsstaterna gradvis tillämpar inbördes enligt fördraget, inte enbart vad avser import av produkter med ursprung i ULT, utan också av produkter som har importerats dit, vilket skulle innebära att ULT utgjorde en del av det gemensamma tullområdet, vilket går långt utöver det som har föreskrivits i fördraget.

35 Av detta följer att artikel 133.1 inte avser import av varor som inte har sitt ursprung i ULT, men som omsätts fritt där och att det i den fjärde delen i fördraget inte heller har föreskrivits en särskild ordning för sådana produkter.

36 I motsats till vad Road Air har påstått medför inte denna tolkning att artikel 134 i fördraget förtas all mening. Det räcker i detta hänseende att konstatera att, efter det att fördraget trädde i kraft och fram till dess det gemensamma tullområdet förverkligades, vissa produkter med ursprung i tredje land kunde påföras en lägre tull eller undantas från tull i ett ULT och därefter i en medlemsstat, med vilken detta ULT upprätthöll särskilda förbindelser. Denna situation kunde ge upphov till omläggningar i handeln till nackdel för en medlemsstat, som då skulle ha kunnat vända sig till kommissionen med stöd av artikel 134.

Tolkningen av artikel 136 i fördraget

37 I artikel 136 första stycket i fördraget föreskrivs att närmare riktlinjer och förfaranden vid associeringen av ULT skall fastställas i en genomförandekonvention som fogas till fördraget för "en första period av fem år", och i artikelns andra stycke föreskrivs att rådet med utgångspunkt i de resultat som uppnåtts och på grundval av principerna i fördraget skall besluta om de bestämmelser som skall gälla för "en ny period".

38 Road Air anser att artikel 136 andra stycket endast gav rådet behörighet att fatta ett enda beslut avseende associeringen av ULT enligt den ovan nämnda genomförandekonventionen, som bifogats fördraget. Rådets praxis, som innebar att flera beslut fattades i följd, utöver ordalydelsen av det beslut som fattades vid utgången av denna genomförandekonvention, strider således mot fördraget enligt Road Air.

39 Det skall påpekas att då det i artikel 136 andra stycket inte anges hur länge den nya perioden varar, under vilken rådet kan anta nödvändiga bestämmelser för att uppnå associeringens mål, ges rådet i detta stycke ett stort utrymme för skönsmässig bedömning i detta avseende.

40 Associeringen av ULT skall genomföras genom en dynamisk och stegvis process, vilket kan göra det nödvändigt att anta ett antal bestämmelser för att uppnå samtliga mål som räknas upp i artikel 132 i fördraget, under det att hänsyn tas till vad som har uppnåtts tack vare rådets tidigare beslut.

41 Med beaktande av dessa mål skall artikel 136 andra stycket tolkas så, att det inte föreskrivs endast en "ny period" under vilken rådet är behörigt att anta de bestämmelser som är nödvändiga för att uppnå associeringens mål, utan att det inrättas ett system enligt vilket rådet kan fatta olika, på varandra följande beslut, som vart och ett innehåller bestämmelser "för en ny period".

42 Eftersom de olika beslut som rådet har fattat med tillämpning av denna bestämmelse följaktligen är giltiga, skall det härefter avgöras vilket beslut som var tillämpligt vid tidpunkten för de händelser som är aktuella i målet inför den nationella domstolen, vilka ägde rum den 25 juni 1991, och vilket system som var gällande för de varor med ursprung i tredje land som omsattes fritt inom ULT.

Frågan om huruvida det femte och det sjätte beslutet är tillämpliga

43 Den period om 16 månader som varade mellan den 1 mars 1990 och den 30 juni 1991 omfattades från och med den 20 september 1991 av såväl det femte som det sjätte beslutet, vart och ett med olika bestämmelser beträffande varor med ursprung i tredje land som omsätts fritt i ett ULT.

44 I det femte beslutet, vars giltighetstid förlängdes till den 30 juni 1991 genom artikel 1 i beslut 91/110, föreskrevs endast undantag från tullar eller avgifter vid import till gemenskapen för varor med ursprung i ULT (artikel 70), vilka definierades i beslutets bilaga II som varor som helt har framställts där eller bearbetats där i tillräcklig grad, med uteslutande av varor med ursprung i tredje land.

45 Vad beträffar det sjätte beslutet, vilket trädde i kraft den 20 september 1991, gäller det, enligt artikel 240, under en period av 10 år från och med den 1 mars 1990. Det innehåller emellertid föreskrifter som är mer förmånliga än de som gäller enligt det femte beslutet för varor med ursprung i tredje land vilka omsätts fritt i ett ULT. I artikel 101.2 i detta beslut föreskrivs ett undantag från tullar för ett visst antal av dessa varor, under förutsättning att det i det berörda ULT har betalats tull, eller skatt med motsvarande verkan, på minst samma nivå som de tullar vilka gäller i gemenskapen för import av samma produkter och att produkten inte helt eller delvis har varit föremål för undantagande från eller återbetalning av tullar eller skatter med motsvarande verkan.

46 Av detta följer att den ifrågavarande importen, som vidtogs den 25 juni 1991, från och med den 20 september 1991 var underkastad det sjätte direktivet, som retroaktivt var tillämpligt på de transaktioner som hade vidtagits efter den 1 mars 1990.

47 Som generaladvokaten har noterat i punkt 24—43 i sitt förslag till avgörande, kan en sådan retroaktiv tillämpning vara tillåten i den mån den kan leda till en rättslig situation som är förmånligare för den berörde och i den mån dennes berättigade förväntningar beaktas på vederbörligt sätt.

48 Det finns anledning att anse att medlemsstaterna i detta avseende skall inberäkna de tullar och skatter med motsvarande verkan som redan har erlagts i ULT i de tullar som skall erläggas inom gemenskapen.

49 Svaret på frågan från den nationella domstolen blir således att bestämmelserna i den fjärde delen i fördraget, och i synnerhet artiklarna 132.1, 133.1 och 134, skall tolkas så att, den 25 juni 1991, tull kunde uttas vid import till gemenskapen av

varor med ursprung i tredje land vilka omsattes fritt i ett ULT, om de tullar som hade erlagts i det berörda ULT var lägre än de tullar som gällde i gemenskapen, i enlighet med artikel 101 i det sjätte beslutet.

Rättegångskostnader

50 De kostnader som har förorsakats den nederländska och den franska regeringen samt Europeiska unionens råd och Europeiska gemenskapernas kommission, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

— angående den fråga som genom beslut av den 21 september 1995 har förts vidare av Tariefcommissie — följande dom:

Bestämmelserna i den fjärde delen i EG-fördraget, och i synnerhet artiklarna 132.1, 133.1 och 134, skall tolkas så att, den 25 juni 1991, tull kunde uttas vid import till gemenskapen av varor med ursprung i tredje land vilka omsattes

fritt i ett land som ingår i de utomeuropeiska länderna och territorierna, om de tullar som hade erlagts i det berörda utomeuropeiska landet eller territoriet var lägre än de tullar som gällde i gemenskapen, i enlighet med artikel 101 i rådets beslut 91/482/EEG av den 25 juli 1991 om associering av de utomeuropeiska länderna och territorierna med Europeiska ekonomiska gemenskapen.

Rodríguez Iglesias Mancini Moitinho de Almeida Murray

Sevón Kakouris Kapteyn Gulmann

Edward Puissochet Hirsch Jann

Ragnemalm Wathelet Schintgen

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 22 april 1997.

R. Grass

Justitiesekreterare

G.C. Rodríguez Iglesias

Ordförande